

КВІТЕНЬ 2023/2024 р.

8

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ





Квітень

*Все у зелені довкола:
Пасовища, ліс і поле.
Мчать струмочки до ріки
Ліплять гнізда ластівки.*

Наталя Забіла

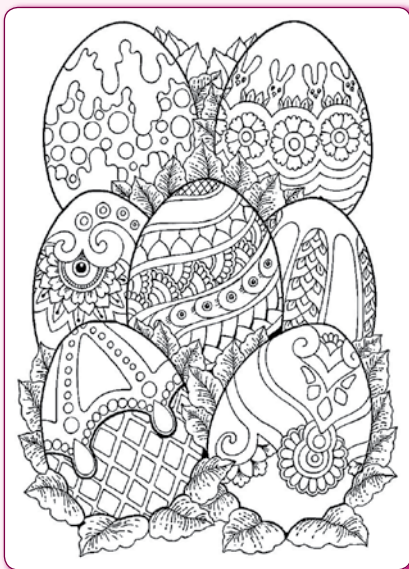
Квітень

Весно, весно! Перші квіти
Розцвітають на землі.
Сині проліски привітно
Зводять вінчики малі.
І хоч, може буде влітку
Більше квітів запашних,
Та для нас найперша квітка
Наймиліша від усіх.
Завжди ми її помітим,
З лісу в дім принесемо.
І тому цей місяць Квітнем
По заслугі ми зємо.

М. Лисич

Квітень

Місяць квітень йшов з базару,
Ніс дарунок для весни:
Кошик гарних,
Різнобарвних
Квітів ніжно-запашних.
Ось підходить він до лісу, –
Путь нелегка навесні. –
Кошик з квітами повісив,
Сам спочити сів на пні.
А в цей час вітрець повіяв,
Геть всі квіти розтрусив.
Місяць скрикнув: – Лиходію,
Що ж оце ти наробив!
Ой, гультаю і ледацю!
Шкоду робиш ти завжди,
Порозносив квіти кращі
У гаї, луки, сади...
Вітерець травицю топче:
– Квіти ці не пропадуть,
Не журися, любий хлопче,
Всюди хай вони цвітуть.
І з тих пір, коли все квітне,
Журавлі в наш край пливуть,
Того хлопця люди квітнем,
Квітнем місяцем зовуть!



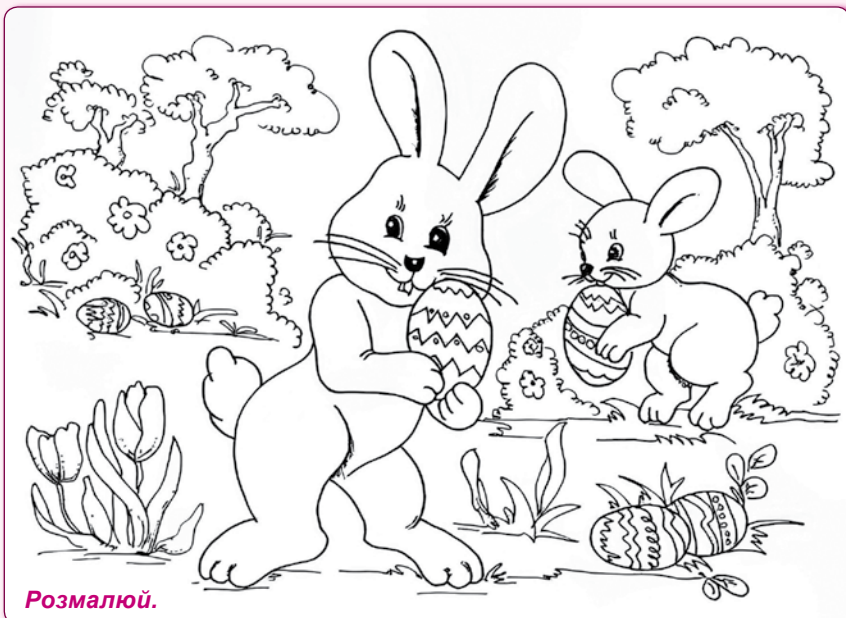
Розмалюй.

Анатолій Камінчук

Писанка

Українська писанка,
Як дитяча пісенька,
Як бабусина казка,
Як матусина ласка.

Сяду собі скраечку
І розмалюю яечко.
Хрестик, зоря, віконце –
І стане воно, мов сонце.



Розмалюй.

На обкладинці журналу ілюстрація до віршованого твору Лесі Пилип'юк «Журавлик» за виданням – Леся Пилип'юк: «Котик зорі рахував». – Івано-Франківськ: Видавництво «Місто НВ», 2014.

«Як же ви не помітили? Ми ж сьогодні над моєю Україною билися... А повітря? Інакше. А небо? Блакитніше. А земля? Зеленіша.»

Із кінофільму «В бій ідуть тільки «старики», режисер Леонід Биков).

Чи знаєте ви, що...



Тарас Шевченко



Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою
Поговоримо тихесенько
В неволі з тобою.
Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.
Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась...

Тарас Шевченко – цитати

Тарас Шевченко був цитований завжди, проте відтоді, як Росія напала на Україну і почала повномасштабну війну, слова великого поета згадував кожен. Люди кажуть, вочевидь, поет щось знав, оскільки в його віршах відчувається ненависть до Росії та москалів і любов до України.



Кохайтесь, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.
Москаль любить жартуючи,
Жартуючи кине;
Піде в свою Московщину,
А дівчина гине...



Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!



Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що прокляну святого Бога,
За неї душу погублю.



Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
Ось де, люде, наша слава,
Слава України!



Ляхи були, усе взяли,
Кров повипивали!..
А москалі і світ божий
В путо закували.



Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем 'я люте,
В остатню, тяжкую мінуту
За неї Господа моліть.

У СВІТІ КАЗОК



Народ завжди свято берег свої казки, упродовж багатьох віків, тисячоліть передавав їх із вуст у уста. А згодом став збирати й записувати, щоб зберегти для майбутніх поколінь.

Збирання й дослідження словацьких народних казок почалося порівняно пізно. По суті, першим почав збирати та обробляти народні казки в Словаччині Самуел Реус зі своїми трьома синами – Густавом, Адольфом та Людовіком. Однак у тогочасних умовах Самуелові Реусу так і не пощастило знайти для своїх казок видавця. Лише Янку Римацькому вдалося випустити 1845 року першу збірку словацьких народних казок.

Систематично видавати словацькі казки поталанило Паволу Добшинському (у 1858–1861 роках разом із Августом-Гориславом Шкультеті, а згодом, у 1880–1883 роках, самому). Пізніше збирає казки Самуел Чамбел, а в наш час – Франк Волман та його учні.

Про три гроші (Словацька народна казка)

Одного разу копав бідний чоловік канаву біля дороги. І так сталося що йшов тою дорогою сам король, та й спитав чоловіка:

– Скажи мені, голубе, скільки ж ти береш за день своєї важкої роботи?

на них ще би якось жилося. Але я один повертаю, один даю взайми, а на третій живу.

Король думав-думав, що те все означає, аж замакітрилось йому в голові, але так і не второпав про що то.



– Ой найвеличніший пане, я беру три гроші.

Король дуже здивувався, і спитав його як він може прожити на три гроші.

– Ой найясніший пане,

От і признався чоловіку, що не втямить як то розуміти.

– Та ж як, найласкавіший пане, так воно і є. Адже я годую старого і слабого батька, отже – йому

повертаю один гріш, адже і він мене годував. Годую також і малого сина, отже – йому позичаю, щоб він мені повертав коли я буду старий. А на третій гріш сам живу.

– Якщо так, то добре, – зрадів король. – Розумієш, голубе, маю я дванадцять радників, і чим більше плачу їм, то тим більше нарікають що не мають за що жити. Візьму та й загадаю їм твою загадку. А коли прийдуть до тебе і будуть питатись, то не кажи їм відповіді, поки образу мого не побачиш.

Отак сказав король, обдарував бідняка купкою дукатів, і пішов назад до замку.

Прийшов, і одразу наказав прийти до себе тим дванадцятьом радникам, а тоді каже їм:

– Ви не можете прожити на королівську платню, а в нашій країні є чоловік, який заробляє три гроші в день, та й з них один повертає, один позичає, а на третій сам живе, та ще й чесно живе. Тепер ви, такі мудрі, скажіть мені як таке можливо. А якщо через три дні не скажете, накажу вас всіх повиганяти з королівства, щоб дарма хліба не їли.

Пішли додому мудрі радники, похиливши голови, та й сіли радитись: як таке розуміти? Кожен з них хотів показати що він наймудрійший, але жоден не міг позмагатись розумом з простим чоловіком. Минув перший день, за ним – другий, а на третій мали вони прийти із відповіддю до короля, але нічого не змогли відгадати. Тоді хтось їм підказав, щоб шукали

(Продовження на стор. 5)

Про три гроші

(Словацька народна казка)

чоловіка, який їх порятує. Знайшли вони його, та й миттю всі до нього попрямували. І давай його і просити і погрожувати, щоб розказав їм як так з трьома грошима можливо. Але він ні на секундочку не злякався. Розказав їм про королівський наказ, що якби образ короля йому показали, то себе би порятували.

– Як же можемо ми, прості люди, тобі королівський образ показати? – бідкались радники. – Адже король не погодиться до тебе прийти як би ми не просили, та й ти до нього не підеш. Скажи нам як є воно.

– Якщо ви самі не додумались, то з чужого борошна хліба не спечеш.

Тоді взяли вони до останнього, що змогли придумати. Наобіцяли йому золоті гори, принесли купу грошей, так що й без королівської милості жити міг. А він їм – ні слова. А коли вже насміявся з них вволю, що такі мудрі радники, а з

загадкою ніяк справитись не можуть, то витягнув з кишені одного з дукатів, якого від короля отримав, та й каже:

– Ось дивіться, на дукаті королівський образ, сам король мені його подарував. Тому королівського наказу я не порушу, нічого мені боїтись. І як захочу – то розкажу вам.

І відгадав їм загадку.

Радники ті зраділи, і коли бідний чоловік з ними мудрістю своєю поділився, пішли до короля. Та король одразу зрозумів що й до чого, і звелів одразу кликати до себе того чоловіка:

– Скажи мені, голубе, – питається король, – як же посмів ти, чесний чоловік, порушити мій наказ?

– О найвеличніший королю, не порушував я наказу, мовчав як могила, аж поки образу вашого не побачив. Маю і зараз його при собі, ви самі мені його подарували.

Чоловік витягнув коро-

лівського дуката, і розказав усю пригоду з мудрими радниками, як ті просили та й погрожували, як обдарували його і як він з них насміявся.

– Ну, – сказав йому на те король, – якщо ти, простий чоловік, маєш більше розуму ніж мої дванадцять радників, то не будеш більше копати канави, а будеш біля мого двору жити, і зі мною раду творити. А ви, – повернувся до радників, – Як же не соромно вам? Як з вами поступити? Тепер не збільшу вам платні, а навпаки, з неї вирахую.

З того часу радники більше не просили підняти їм платню.

Раїса Царьова-Форост

Кіт-замазура

Мурчик з вулиці

прийшов,

Лапи мити не пішов.

Ліг у ліжку і дримає,

Спить собі, відпочиває.

Лапи звисив уві сні

Всі до одної брудні.

А водичка задзюрчала

І обурено сказала:

– Замазур я не люблю!

Враз умию, обіллю!

Треба лапи мити, мити...

Як приємно чистим

жити!

Буль-буль-буль вода

хлюпоче –

Кіт розніжено муркоче.

Любо стало Котику,

Чистому муркоту.



Розмалюй.

З КНИЖКОВОЇ ПОЛИЦІ

Останнім часом словацька перекладацька література значну увагу приділяє українській дитячій літературі. Це явище свідчить про високий художній рівень дитячої книги в Україні.

У чеському видавництві «Ідеал» було надруковано словацький переклад книги Галини Гузовської-Корицької «Світ навколо нас» («Svet okolo nás»). Автори перекладу – Любиця Бабота та Адріана Амір.

У виданні є паралельні тексти: українською та словацькою мовами.

Ще хочемо нагадати, що видання фінансувалося Європейським Союзом.

Галина Гузовська-Корицька (на фото) – педагог, науковець, письменниця. Крім книги «Світ навколо нас» її перу належать, наприклад, і повісті «На сьомому небі від щастя» (2021) та «Де живе щастя: міські історії» (2023)

Сучасна українська література для дітей та молоді заманює юного читача і високохудожніми ілюстраціями. Не інакше воно і у випадку видання «Світ навколо нас». Юного читача напевно приваблять і зачарують ілюстрації української художниці Людмили Харламової.



Кицька

Кицька вмивалася. Лапкою, неначе пензлем, старанно виводила по мордочці, раз по раз витираючи свою заспаність. Здавалося, їй ніщо не цікавило, окрім власної краси. Однак лукавим поглядом вона спостерігала за горобцями, які, незважаючи ні на кого, вперто видирали один в одного шматочки хліба. Вмита красуня отетеріла від нахабства забіяк, коли побачила, як у неї з-під носа викрадають сніданок. Мить, і її лап-ка-пензлик перетворилася на миротворчий інструмент.

Горобці стрепенулися від несподіванки, видихнули переляк і розлетілися врізнобіч, залишаючи втрачені надії на легку наживу. Та звідки було їм знати, що порух Кицьки – то був добрий знак їх примирити? Мудрість.



Малюнок з книги.





З поштової скриньки

Пророче слово Кобзаря

Під такою назвою 10-го березня цього року у Словацько-українському культурному та інформаційному центрі у Пряшеві відбулась літературно-музична програма, присвячена 210-річниці від дня народження Та-



Ведуча програми Олена Кравченко.

раса Шевченка. Він же той, без кого важко уявити Україну.

Програму підготувала Олена Кравченко з вихованцями-членами дитячого театрального колективу «Хамелеон», дітьми батьків-біженців з України.

У програмі звучали віршовані твори Т. Г. Шевченка та пісні на слова поета.



Євген Кондратюк

Там, де душа і дитинство...

Зелені луки, дерева, городи,
Розкинулись рідні степи!
Немає поки такої нагоди
Побачити рідні краї!

Прокладено ногами тропи,
Десь там, у квітучім гаю,
Де мочар із садом існують,
Ростуть полини й медуни...

Час роки дитинства пильнує,
Щоб ті zostалися там,
А що із ними ти зробиш?
Нічого не скажеш літам!

«Сотні, тисячі, десятки тисяч українців записягались образом Шевченка не складати рук, аж доку не відбудована буде вільна наша Україна.»

(Микола Куліш (1892-1937) – український письменник, драматург).



Леся Пилип'юк

Журавлик

З далекого краю,
З далеких світів
Журавлик додому
На крилах летів.

Минав океани,
Ліси і поля.
Питав у туманів:
Чия це земля?

Чиї це долини,
Діброви й луги,
Чию це калину
Гойдають вітри?

Впізнав Україну:
Моя це земля,
Моє тут гніздечко!
І мова моя!

У добру годину,
На отчий поріг,
Чекай, Україно,
На діток своїх!

У чистій блакиті
Летять журавлі –
Бо кращої в світі
Немає землі!



Михайло Брик

ВІТЕРЕЦЬ

Люблю твій лагідний подих. Завжди милуюся твоїми могутніми нерозправленими крилами, які ніжно ворухать листочки дерев, буйну травичку, різнобарв'я квітів, перетворюють у мурашину світлу гладь дзеркала води. Спрагло вдихаю твою живильну силу, ціннішу від холодної водички. В усі пори року відчуваю благотворно подаровану тобою свіжість повітря, приплив здоров'я, приємний настрій.

Будь таким завжди, благаю тебе. Не зраджуй собі. Не роздмухай своїх всесильних міхів, не виявляй власного норову, не змагайся з наймогутнішими силами природи і досягненнями світової цивілізації, бо тоді ти вже перестанеш бути таким приємним. Тебе вже зватимуть зневажливими словами «вітер», «шкідник», «руйнівник», «прокляття» та іншими принизливими висловлюваннями.



Розмалюй.

Олена Коваленко

Квітець

Квітець на хмаринку сів,
До нас в гості прилетів.
А за ним, як діточки,
Поспішають квіточки:
Ось конвалії й в'юнки,
Барвінкові килимки,
А кульбабки і дзвіночки –
Малюкам плести віночки.





Танцювали миші



Танцювали миші
По бабиній хижі.
Стало бабі за танець, –
З'їли миші буханець.

Ой ви, миші, мишенята,
Сивенькіі шкурки,
Нащо бабу зграбували,
Наче тії турки?!

Ви ж буханчика із'їли,
Поточили крупці
І маковки всі погризли
Бабусі-голубці.

Ой шануйте, миші, в хижі
Та сидіте тихо,
Як бабуся kota впустить,
То буде вам лихо.



ЗНАЙОМТЕСЬ:

З ПИСЬМЕННИКОМ

Степан Жупанин

Степан Жупанин (18 січня 1936 – 7 січня 2005) – український письменник, професор, доктор наук, педагог. Лауреат літературної премії імені Лесі Українки. Член Національної спілки письменників України від 1974 року. Заслужений працівник народної освіти України.



У дитинстві любив слухати оповіді про Довбуша, січових стрільців, про відьом і домовиків, водянників і лісовиків. Від батька навчився коломийок, умів грати на сопілці. А мати часто розповідала хлопчикові легенди, притчі, казки.

У школі Степан захопився ляльковим театром. У сьомому класі перед початком лялькової вистави Степан виконав власний вірш-пісеньку «Мак і бджілка», який пізніше ввійшов до першої книжки «Бджілка» (1959).

Серед його творчого доробку чимало скоромовок, дитячих закличок, вішованих оповідань, що склали 25 збірок. Серед них: «На високій полонині», «Сестрички-смерічки» (1962), «Світле озерце» (1975), «Смерековий край» (1985), «Гірська стежинка» (1965), «Ватра» (1981), «Лісовий світанок» (1986), «Світлячок та бджілка» (1989), «На високій полонині» (1993), «Сто загадок» (1993).

Мелодійними поезіями Степан Жупанин привернув увагу композиторів. В одному з листів до нього композитор Анатолій Кос-Анатольський писав, що його вірші самі просяться на музику. Понад сто його віршів стали піснями. Покладені на музику дружиною Терезією Копинець-Жупанин, А. Філіпенком, А. Кос-Анатольським, Д. Задором, Б. Фільц, Л. Дичко, В. Теличком, В. Таловирею, М. Попенком, М. Чембержі, А. Рябчуном, І. Біликом, І. Бочкаєм та ін. Побачили світ книжки пісень на його слова та музику А. Кос-Анатольського «Пісні для дітей» (1974), «Сонечко» (1983), «Журавлик» (1989), дитяча кантата на музику Лесі Дичко «Барвінок» (1983), збірка для школярів «Ластів'ята» (1991), співаник для дітей «Закарпатські візерунки» (1993), куди ввійшло 117 творів.



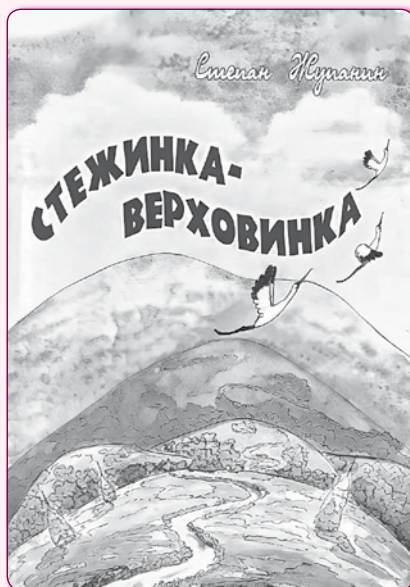
Степан Жупанин

Земля радіє

Пролісок, мов хлопчик,
Оченятком синім
Дивиться навкруг:
Зеленіють ниви
У ясній долині,
Бджоли полетіли
На зарічний луг.

Вся земля радіє
Сонцю молодому,
Снігу вже нема.

На останній кризі
В далеч невідому
Попливла зима.



Степан Жупанин

Мамині руки

Підняли мене з колиски...
Ніжні руки мами,
Берегли від горя-лиха
Днями і ночами.
Вчили на землі стояти
І ходити вчили,

А коли бувало важко –
Додавали сили.
Працьовиті та нервтомні,
Ласкою зігріті,
Руки мамині для мене
Найсвятіші в світі.

Степан Жупанин

Озерце в Карпатах

У грайливому озерці
Плавають хмаринки,
Там верхи свої купають
Буки і ялинки.
І дзвіночки прибережні
Дивляться у нього,
Навіть місяць не минає
Озера гірського.
Глянь на тихі, лазурові,
Кришталеві води
Це озерце у Карпатах
Дзеркало природи.

Степан Жупанин

Журавлик

Осіннього ранку
Журавлик летів
Далеко, за море,
До теплих країв.
У чулося з неба
Тужливе «курли»...
– Журавлику любий,
Повернешся коли?

Сказав журавель,
Як здіймався увись:
– В Карпатах над
річкою,

Я народивсь.
І тут наймиліше
Живеться мені.
Додому прилину
Я знов навесні.



СТЕПАН ЖУПАНИН

ЛІСОВИЙ СВІТАНОК

Степан Жупанин

Хто що славить?

У світі славить кожен те,
Що дороге йому:
Метелик – сонечко святе,
А кріт – свою пійтму.

Степан Жупанин

Мурашка

Лазила мурашка
Тільки по землі
І носила в хатку
Прутики малі.
Якось випадково
Вилізла на глід,
І здалось їй:
Звідти
Видно
Цілий світ!

Куточок кулінарії

Ліниві вареники з сиром та манкою

Солодкі ліниві вареники з манкою, сиром, ягодами та кокосовою стружкою робити дуже просто. Їх особливо люблять діти.

Інгредієнти:

кисломолочний сир – 400 г
борошно – 3 ст. л.
яйця – 1 шт.
манка – 4 ст. л.
Ягоди – 200 г
сметана – 200 г
цукрова пудра – 150-200 г
Кокосова стружка – 1 г
кориця – 1 г

Як приготувати:

Замішуємо тісто із сиру, частини цукрової пудри, борошна, кокосової стружки, манки і яйця. Ліпимо кульки. У кожную кульку кладемо ягоду. Варимо ліниві вареники 5-7 хвилин в киплячій воді. Подаємо з соусом зі сметани і цукрової пудри, що залишилася. Прикрашаємо корицею і ягодами.



Ніна Куфко



Недарма це місяць квітень, –
Вся уквітчана земля.
Вкрились першим первоцвітом
Луки, гори і поля,
Хоч кульбабки не в «фаворі»,
Де не ступиш – їх знайдеш,
Та коли їх «ціле море»,
То очей не відведеш,
Навіть грицики тоненькі, –
Їх травою не назвеш, –
А у квітні молоденькі
І вони вже квіти теж.

Степан Жупанин

Писанки

Ввечері матуся нас чарує,
Писанки на виставку малює.
Віск черпає пищиком із блюдця,
Очі мами лагідно сміються.
Очі мами світяться у ласці:
Квітоньки на писанці зірчасті,
А на другій – півники та бджоли,
Ми таких не бачили ніколи.
А на третій писанці – зірниці,
Ще й під ними золоті жар-птиці.
На четвертій – олені та сарни,
А на п'ятій – рушничок прегарний.
Ввечері матуся нас чарує,
Писанки на виставку малює.
Дивиться і тішиться матуся:
Я у неї малювати вчуса

Микола Сингаївський Квітень

Квітню мій заквітчаний,
місяць-квітничок,
вишій мені, квітеню,
цвітом рушничок.
Синіми барвінками,
травами і ріками
та зеленими гаями
з червоними солов'ями.



Переповнений автобус



ШКІЛЬНИЙ АВТОБУС



Ден хоче сісти у шкільний автобус, але в ньому лише 30 місць.
Підрахуй дітей всередині, щоб зрозуміти, чи є ще для нього місце.